GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNŢIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 270. Lunĭ, Marţĭ 8 (20) Decemvre. 1887.

Braşovŭ, 7 Decemvre 1887.

Suntŭ aprópe trei sĕptĕmânĭ de când s'au deşchisŭ corpurile legiuitóre ale României şi mai tóte încetăţenirile ce s'au votatŭ până acum privescŭ pe străinĭ.

Acestŭ lucru face pe „Unirea“ din Bucurescĭ, fóiă amică guvernului d-lui I. C. Brătianu, sĕ se ocupe în articululŭ sĕu de fondŭ dela 2 Decemvre cu cestiunea încetăţenirii, şi e cuprinsă de nobilă indignaţiune constatândŭ că corpurile legiuitóre române au timpŭ sĕ se gândéscă la încetăţenirea străinilorŭ, ér ca sĕ se gândéscă şi la încetăţenirea Românilorŭ emigraţĭ acolo, nu.

„Unirea“ citéză casurĭ deşi puţine, dér destulŭ de triste şi nicĭdecum măgulitóre pentru orĭ-ce guvernŭ şi camere *române*, unde Românĭ imigraţĭ acolo au fostŭ tractaţĭ ca străinĭ de nemŭ şi de sânge. Inzadarŭ se'ncércă numitulŭ organŭ sĕ afle causa acestei stranie procederĭ, „acum când sentimentulŭ naţionalŭ *pare* a fi făcutŭ mai marĭ progresse tocmai sub domnia partidei liberale, care 'şĭ-a făcutŭ totdéuna o gloriă din a profesa şi a patrona acestŭ sentimentŭ.“ Causa nu o póte spune apriatŭ, dér étă ce ḍice:

„Ne gândimŭ şi misterulŭ nu-lŭ putemŭ străbate şi chiar décă dămŭ de vre-o causă, ne e ruşine s'o precisămŭ, atâtŭ de umilitóre e pentru orĭ-ce Românŭ din acéstă ţéră.

„Intr'unŭ punctŭ credemŭ în totŭ casulŭ a nu ne înşela: că miniştri, că mai alesŭ presidentulŭ lorŭ, d. I. C. Brătianu, preocupaţĭ cu alte grijĭ au perdutŭ de multŭ din vedere situaţia Românilorŭ din alte state în acéstă ţéră, că n'au nicĭ o ideă de chipulŭ scandalosŭ cum subalternii lorŭ interpretéză Constituţiunea şi legile ţĕrii, spre a lovi şi, în unele casurĭ, spre a putea esploata pe nişte fraţĭ de unŭ sânge şi de o origine.

„Le aducemŭ astăḍĭ aminte o datoriă, uitată şi neglijată de atâta timpŭ, căcĭ datoriă este. Ii rugămŭ sĕ se intereseze de ceea ce le-amŭ pusŭ în vedere, sĕ ia mĕsurĭ. Ce folosŭ póte avea acéstă ţéră din suferinţele unorŭ Românĭ, carĭ voiescŭ sĕ traiéscă şi ei, alăturĭ cu atâtea lifte streine, sub ocrotirea legilorŭ ei, s'o servéscă? Nu cumva e prea românéscă, ca Românulŭ sĕ nu mai încapă în ea?

„Ér representanţilorŭ ţĕrii le ḍicemŭ: gândiţi-vĕ mai multŭ la acei Românĭ, carĭ au bătutŭ la uşa vóstră şi v'au cerutŭ sĕ le daţĭ o patriă. Nu le preferaţĭ pe străinĭ, căcĭ e o umilire şi pentru ei şi pentru noi...

„România Liberă„ luândŭ notă despre acestŭ articulŭ, se ocupă şi ea cu cestiunea încetăţenirii. Ḍice mai ântâiu că articululŭ „Unirei“ e bine simţitŭ românesce şi dreptate are acea fóiă, când se plânge că mai numai la streinĭ se gândescŭ corpurile legiuitóre române, deşi mii de cererĭ de împămêntenire aştéptă resolvarea lorŭ, cererĭ „în majoritate d'ale fraţilorŭ românĭ de peste Carpaţĭ, carĭ puşĭ sub ciudate împrejurărĭ politice, nemeritate şi prin urmare nelegitimate prin nicĭ unŭ argumentŭ resistibilŭ, suntŭ siliţĭ a părăsi patria lorŭ“. Apoi vorbindŭ mai amĕnunţitŭ despre emigrarea de aci în România, scrie:

„In lumea civilisată — şi în acésta ne numĕrămŭ şi noi — adĭ se scie, că nicĭ unŭ poporŭ nu'şĭ părăsesce patria mai cu greu, mai cu multă durere, decâtŭ Românulŭ şi mai alesŭ Românulŭ din Carpaţĭ. America, mama cea mare a espatriaţilorŭ, încă nu are nicĭ unŭ singurŭ exemplarŭ din ei.“

„In lumea civilisată se scie, că între tóte naţiunile carĭ alcătuescŭ vecinulŭ Statŭ poliglotŭ — Austro-Ungaria — singurŭ Românulŭ este acela care ţinĕndŭ la tradiţiunile monarchice niciodată nu a greşitŭ în contra lorŭ, ci din contră, nu s'a sfiitŭ a aduce cele mai marĭ jertfe acestui nobilŭ sentimentŭ.“

„In lumea civilisată se mai scie, că niciodată noi — Statulŭ românŭ — nu amŭ avutŭ organe ascunse orĭ făţişe pentru a porni unŭ curentŭ de colonisare din părţile române de peste Carpaţĭ, deşi solulŭ nostru sufere multŭ din lipsa de locuitorĭ. N'am făcut'o, din causă că amŭ ţinutŭ totdéuna, fiecare guvernŭ alŭ ţĕrii, ca sĕ fimŭ bunĭ vecinĭ, bunĭ şi iubitorĭ de pace şi ordine.“

„In urmă tótă lumea civilisată scie, ba chiar trebue sĕ scie, că de unŭ timpŭ încóce immigraţiunea din provinciile monarchiei numite în spre noi a luatŭ dimensiunĭ marĭ. Şi ceeace avemŭ de constatatŭ este, că immigraţii nu suntŭ numai Românĭ, *ci mulţĭ Ungurĭ şi relativŭ mulţĭ Germani, adecă — Sasii*“.

„Se scie, că Saşii Transilvaniei suntŭ unŭ poporŭ muncitorŭ, cultŭ şi fórte bine situatŭ în cele materiale; prin urmare immigraţia lorŭ atâtŭ de mare în junele nostru regatŭ are o însuşire însemnătóre“.

„Dér mai însemnătorŭ este, că de unŭ timpŭ încóce mai totŭ tineretulŭ românŭ din monarhia vecină, *care şi-a făcutŭ studiele universitare cu bunŭ succesŭ, vine la noi.* Va sĕ ḍică flórea şi puterea unui poporŭ îşĭ părăsesce patria“.

„Paguba acésta este mare, şi ar fi multŭ simţită nu numai de o mică naţiune, precum suntŭ Românii vecinĭ, ci chiar şi de una din cele mai puternice naţiunĭ din Europa.“

„Paguba nu este a nóstră, adică a Statului românŭ — căcĭ încă nicĭ unŭ poporŭ din lume nu a ajunsŭ până la acelŭ gradŭ de desvoltare, încâtŭ sĕ se sperie de înmulţirea elementelorŭ înzestrate cu o cultură academică. Ba noue, unde cumululŭ este în flóre şi chiar susţinutŭ de cei dela putere, astfelŭ de elemente ne suntŭ de mare folosŭ. Ele ne avêntă în desvoltarea nóstră culturală şi ne întărescŭ. Hughenoţii primiţĭ în Prusia, Ştirienii şi Tirolezii protestanţĭ, prigoniţĭ de guvernulŭ austriacŭ şi primiţĭ de Fridericŭ celŭ mare în regatulŭ sĕu, au datŭ odrasle puternice repedei desvoltărĭ a marelui regatŭ Prusianŭ. Urmarea va fi aceeaşĭ şi la noi“.

„Paguba este a vecinei monarchii, a fraţilorŭ noştri de peste munţĭ, carĭ în interesulŭ pacĭnicei desvoltărĭ a Statelorŭ din Orientŭ, trebue sĕ 'şĭ conserve brazda lorŭ“.

„Conservarea acésta va succede cu greu, când comersantŭ, fabricantŭ, meseriaşŭ, ţĕranulŭ şi învĕţatulŭ, omulŭ de sciinţă, îşĭ părăsescŭ vatra lorŭ, scumpă şi iubită, precum numai poporulŭ de munte o scie iubi. Este cevă însemnătorŭ în emigrarea acésta.“

„România Liberă“ nu intră în esplicarea acestui fenomenŭ, ci îlŭ înregistréză numai ca organŭ de publicitate. O intereséză însĕ faptulŭ, că nefericiţii espatriaţĭ suferŭ multe neajunsurĭ sub guvernulŭ liberalŭ-naţionalŭ alŭ d-lui I. C. Brătianu. In fine îşĭ esprimă părerea de bine că însaşĭ „Unirea“ vine sĕ constate acésta, şi face imputărĭ partidului d-lui I. Brătianu pentru demersurile lui în acéstă cestiune românéscă.

Tristŭ lucru este fără îndoială, décă organe de frunte ca „Unirea“ şi „România Liberă“ se vĕdŭ constrînse a se plânge în modulŭ arătatŭ de procederea unui guvernŭ românŭ şi a unorŭ camere legiuitóre române, orĭ care arŭ fi ele; dér şi mai tristŭ lucru este pentru unŭ guvernŭ ca celŭ unguréscŭ, décă guvernulŭ unei alte ţĕrĭ vecine trebue sĕ îngrijéscă de emigranţii sĕi, carĭ părăsescŭ ţéra fiindŭ că din causa împrejurărilorŭ nesuportabile politice orĭ economice nu'şĭ mai potŭ tîrî viéţa aicĭ!

Croaţii şi Românii.

„Agramer Tagblatt,“ luândŭ notă despre mulţimea şi tăria manifestaţiunilorŭ ce s'au făcutŭ generalului Traianŭ Doda din Caransebeşŭ, constată că tóte aceste manifestaţiunĭ au fostŭ în adevĕrŭ impunĕtóre. Representanţii poporului, continuă numitulŭ diarŭ, trebue sĕ se simtă în lupta naţională, care este totdeodată şi o luptă pentru interesele monarchiei, încă odată atâtŭ de încuragiaţĭ când vĕdŭ că însuşĭ poporulŭ în întinsele lui masse, are cunoscinţe de seriositatea momentului; că alegĕtorii formeză o falangă de ferŭ împrejurulŭ bărbaţilorŭ lorŭ de încredere, şi că stindardulŭ oposiţionalŭ nu este numai stindardulŭ câtorva conducĕtorĭ, ci stindardulŭ adevĕratŭ alŭ poporului.

Aci este garanţia sigură a succesului, şi oposiţiunea numai atuncĭ va pute ţine pieptŭ tuturorŭ meschinăriilorŭ adversarilorŭ lorŭ, când ea va avé consimţĕmêntulŭ poporului, cândŭ ea va pute, din manifestaţiunĭ neîndoióse, dobêndi convingerea că este espresiunea fidelă a aspiraţiunilorŭ naţionale.

„Agramer Tagblatt“ arată apoi câtŭ de false suntŭ corpurile representative în ţĕrile corónei ungare, reproduce rĕspunsulŭ pe care l'a datŭ generalulŭ Doda alegĕtorilorŭ sĕi şi încheie cu următórele cuvinte:

De sigurŭ că este o apariţiune de mare însemnătate d'a vedea şi pe poporulŭ românŭ în tocmai ca pe celŭ sêrbo croatŭ declarândŭ cu glasŭ tare şi lămuritŭ, că nu mai este dispusŭ sĕ priméscă în tăcere situaţiunea ce i s'a creatŭ. Acésta nu póte rĕmâné fără consecinţe şi nicĭ nu va rĕmânea. Când în ţĕrile corónei sf. Stefanŭ douĕ popórĕ importante atâtŭ prin sine câtŭ şi prin relaţiunile lorŭ naţionale cu ţĕrile mărginaşe din peninsula balcanică respingŭ prin tóte mijlócele legale actuala politică de guvernămêntŭ, în cele de pe urmă va trebui sĕ se ţină socotélă de acéstă împrejurare şi simţĕmêntulŭ nostru patrioticŭ ne face sĕ dorimŭ ca acéstă credinţă sĕ devină câtŭ mai curêndŭ o realitate.

Basele flotei române de rĕsboiu.

Cetimŭ în „Levant Herald“ din Constantinopolŭ:

Unŭ diarŭ din Viena, de ordinarŭ bine informatŭ, anunţă trimiterea unei missiunĭ române la Londra, însărcinată fiindŭ a comanda construirea a câtorva nave de rĕsboiu.

Noutatea astfelŭ dată este puţinŭ cam vagă, dér e a semnifica în totŭ casulŭ, că România vrea sĕ pună basele unei marine de rĕsboiu. Trebue sĕ felicitămŭ pe guvernulŭ românŭ pentru decisiunea ce a luat'o şi aceste felicitărĭ se potŭ estinde la unŭ câmpŭ multŭ mai vastŭ, decâtŭ acela alŭ intereselorŭ particulare ale regatului românŭ.

Din Bulgaria.

In cursulŭ unei conversaţiunĭ ce a avut'o d. Stambulovŭ cu câţĭ va din amicii sĕi, s'a plânsŭ că unele persóne de pe lângă prinţŭ şi carĭ exercită asupra lui o influinţă considerabilă facŭ intrigĭ contra persónei sale

Un emigrantŭ bulgarŭ, căpitanulŭ Bustakov, se află de câteva ḍile în Belgradŭ. Se ḍice că elŭ are de gând sĕ publice o carte asupra rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ şi a sositŭ acolo pentru a'şĭ strînge documente. D-lŭ Bustakov a fostŭ primitŭ spre acestŭ scopŭ de mai mulţĭ ofiţerĭ sêrbĭ. Corespondentulŭ unui ḍiarŭ a avutŭ o întrevedere cu d. Bustakov, care i-a spusŭ că emigranţii bulgarĭ speră că *Rusia va interveni în primăvéra viitóre şi că trupele ruse vorŭ ocupa Rusciuculŭ şi Varna. Depunerea prinţului Ferdinand ar fi un lucru hotărîtŭ în principiu şi se va întempla în curêndŭ*

Rĕspunḍêndŭ la întrebarea ḍiaristului asupra numĕrului emigranţilorŭ bulgarĭ stabiliţĭ în acestŭ momentŭ în Serbia şi în România, căpitanulŭ Bustakov l'a asiguratŭ că suntŭ ca vr'o 300 pe fruntariile bulgaro sêrbe şi 500 în România, în oraşele Brăila, Galaţĭ, Giurgiu, Turnu-Măgurele, Alexandria şi Zimnicea.

SCIRILE ḌILEI.

Mare „bucuriă“ îi face lui „Kolozsvár“ unŭ raportŭ, ce i-se trimite despre progresele făcute de *scóla unguréscă din Câmpenĭ.* Nu e vorbă aicĭ despre progresele

în sciință, ci singură numai de maghiarisare, căci nu luminarea poporului, ci maghiarisarea Nemaghiarilorŭ este ținta principală la care tindŭ scólele unguresci. „Scóla ungurescă din Câmpeni, din acele locurĭ espuse — dice „Kolozsvar“ — este condusă cu tactŭ și istețime, cu iscusință și precugetare, așa că și Nemaghiarii își trimitŭ bucuroșŭ copii la acea scólă, fiind-că modulŭ cum este condusă școla nu deșteptă temere din partea naționalitățilorŭ. In 13 l. c. 'i se scrie lui „Kolozsvar“, că s'a datŭ în Câmpeni și o producțiune cu elevii scólei unguresci, prin care s'a dovedită câtŭ de curêndŭ își însușescŭ copii nemaghiari dela acéstă scólă limba ungurescă, deórece copii români vorbescŭ ungaresce atâtŭ de corectŭ, ca și cum mai mulți ani n'ar fi auditŭ altă limbă afară de cea ungurescă. „Meritulŭ« i se atribue învĕțătorului diriginte Demeny Endre«. — Ce dicŭ învĕțătorii români din Câmpeni la aceste reclame unguresci?

—x—

La *Deva* se află unŭ frumosŭ *domeniu alŭ statului* ce până acum fu datŭ în arendă societății Bildhauer. Terminulŭ esarendărei ar fi fostŭ sĕ espire numai în 1895, dér nu se scie positivŭ causa pentru care statulŭ a și stricatŭ deja contractulŭ de esarendare, plătindŭ esarendatorilorŭ 50 mii fl. ca despăgubire. Se vorbesce de o parte, că domeniulŭ acesta ar fi menitŭ pentru *colonisarea Ciangăilorŭ*, ér de altă parte se vorbesce că ar fi de vêndare. Contele Zelinszky Otto se dice că ar fi oferitŭ pentru elŭ 700 mii fl., ér biserica romano-catolică din Ardélŭ se dice că ar fi aplicată a da pentru acestŭ domeniu și pentru domeniulŭ dela Vaida Huedinŭ suma de unŭ milionŭ și 200 de mii fl.

—x—

După cum comunică foile unguresci, *gendarmeria dela Turnu roșu a confiscatŭ* 250 chilograme céră, ce voiau s'o trécă peste graniță, nóptea, doi locuitori din Porcești și unulŭ din Sebeșulŭ de josŭ.

—x—

Precum comunică „Pesti Naplo“, guvernulŭ a hotărîtŭ *sĕ desființeze* cu finele acestui anŭ *procuraturile* din *Mișcolțŭ* și din *Sibiiu*, predândŭ agendele acestora procuraturilorŭ din Altofen, respective Clușiu. Se mai desființéză și direcțiunea bunurilorŭ din Clușiu, ér domeniulŭ Huniadórei, care conține cele mai însemnate bunurĭ ale statului în Ardealŭ, se va ține de aci înainte de cerculŭ direcțiunii bunurilorŭ din Aradŭ. Totŭ cu finele acestui anŭ se desființéză și comisariatulŭ guvernului pentru colonisarea Ceangăilorŭ la Dunărea de josŭ, predându-se agendele ei direcțiunei bunurilorŭ din Seghedinŭ.

—x—

In *Gireslău* au arsŭ șurile pline cu bucate ale lui George Magheșŭ și George Crausŭ. Paguba celui dintâiu e de 559 fl., a celui d'alŭ doilea 440 fl. In *Săcădate* a arsŭ șura lui Constantinŭ Lupe, paguba e de 160 fl. In Vurperŭ Ana Romanŭ a suferitŭ prin incendiu o daună de 36 fl.

—x—

In comuna *Cizeriu* s'au bolnăvitŭ de vĕrsatŭ (bubatŭ) 30 de copii. In *Ohaba* au și muritŭ de vĕrsatŭ câțiva copii.

—x—

Funcționarii dela vama română din *Predealŭ* au datŭ de urma unei căi în munți, pe care se introduceau în România — se dice — contrabandele pe la Azuga.

—x—

Ancheta în museulŭ și în galeria de tablourĭ din *Pesta* s'a terminatŭ. Tóte s'au găsitŭ în bună ordine, necomițêndu-se nici unŭ abusŭ. Cu acéstă ocasiune s'au observatŭ unele defecte în administrațiune și s'a propusŭ înlăturarea lorŭ.

—x—

In camera României, d. ministru Aurelianŭ a depusŭ pe biuroulŭ camerei unŭ proiectŭ de lege pentru înființarea unui serviciu națională de navigațiune.

Bibliotecile școlare.

Intre „mijlócele de învĕțămêntu“, pe care autoritățile le recomandă și cerŭ ca sĕ le pose la diferitele șcóle, bibliotecile scolare ocupă unŭ locŭ dintre cele dintâiu. Autoritățile nóstre confesionale au recunoscutŭ și ele însemnătatea cea mare a bibliotecilorŭ scolare, și astfelŭ au dispusŭ în regulamentele lorŭ, ca și scólele nóstre sĕ fiă îndestrate cu asemenea biblioteci.

Și în adevĕrŭ, decă vomŭ consulta diferitele raporte, ce se presenteză Consistórielorŭ și Ordinariatelorŭ nóstre, seu decă vomŭ cere informațiuni dela directorii deosebitelorŭ scóle, vomŭ rĕmâne cu impresiunea, că institutele nóstre de învĕțămêntŭ — înțelegŭ aici în prima linie învĕțămêntulŭ primarŭ — în genere suntŭ îndestrate cu bibliotecile despre care e vorba.

Dér decă ne vomŭ interesa mai de aprópe de lucrulŭ acesta, decă vomŭ cerceta la fața locului, ce se înțelege sub cuvêntulŭ »bibliotecă“, de bună sémă în cele mai multe casurĭ vomŭ rĕmâne cu totului totŭ desilusionați. Ne vomŭ convinge, — trebue sĕ o constatezŭ cu cea mai mare părere de rĕu — că în forte multe, decă nu în cele mai multe casurĭ sub numele bine sunătorŭ de „bibliotecă« se înțelege o colecțiune de vre-o dece, douĕdeci de cărți și cărticele pline de prafŭ și aruncate în cine scie ce unghiu alŭ școlei, colecțiune, care de obiceiu se alcătuesce din câteva manuale invechite, după care învĕțătorulŭ și-a făcutŭ odinioră studiile sale, din câte-va protocóle ale sinódelorŭ și congreselorŭ bisericesci- naționale și din câte-va broșuri în limba maghiară, pe care înaltulŭ Regimŭ obicinuesce de unŭ timpŭ încóce a le distribui prin inspectorii sĕi scolelorŭ nóstre.

Va sĕ dică, sub îmbrăcișatele colecțiuni, despre care e vorba, ori și ce sĕ póte înțelege, numai o bibliotecă scolară nu. Suntŭ și ele, pentrucă trebue sĕ fiă, și pentru-că în fiăcare anŭ trebue sĕ se raporteze despre esistența seu neesistența lorŭ. In chipulŭ acesta unulŭ din cele mai importante mijlóce de învĕțămêntŭ, care la alte popóre a făcutŭ minuni, rĕmâne neaplicatŭ, și prin urmare nu póte esercita asupra tinerimei și în genere asupra poporului nostru influințele sale binefăcĕtóre.

Ei bine, ce se recere dela o adevĕrată bibliotecă scolară? Cum trebue sĕ fiă ea întocmită, ca sĕ corespundă pe deplinŭ recerințelorŭ pedagogice și ca sĕ aducă în adevĕrŭ folosulŭ, ce se aștéptă dela o asemenea întocmire? —

Biblioteca scolară trebue sĕ fiă mai întâiŭ și mai întâiu unŭ adevĕratŭ isvorŭ de cunoscințe pentru învĕțătorŭ.

Invĕțătorulŭ nu este ca sfântulŭ sóre, care lumineză pe toți și pe tóte, fără sĕ perdă vre-odată ceva din intensitatea luminei sale, ci mai bine sĕ póte asĕmĕna cu lampa, a cărei lumină sĕ micșoréză din ce în ce, până când în urmă se stinge cu totulŭ, decă nu se mai premenesce și decă nu se mai adaugă uleiulŭ dintr'ênsa. Decă voesce sĕ rĕmână ori și când la înălțimea misiunei sale, învĕțătorulŭ trebue sĕ studieze necontenitŭ, sĕ caute a'și înmulți totŭ mai multŭ capitalulŭ de cunoscințe câștigatŭ în decursulŭ preparațiunei sale.

Spre scopulŭ acesta din nici o bibliotecă scolară n'ar trebui sĕ lipsescă puținele scrieri pedagogice de valóre, pe care le avemŭ lucrate seu prelucrate în limba nóstră, ér decă învĕțătorulŭ cunósce vre una din limbile mai culte universale, pe lângă scrierile românesci s'ar putea procura și câteva opuri mai de căpetenia scrise în aceste limbĭ, din specialitatea pedagogicĭ și didacticĭ. Pe lângă acésta fiăcare din disciplinele, ce se propunŭ în scóla poporală — căci despre acésta este mai cu semă vorba în rêndurile de față, — ar trebui sĕ fiă representată prin câte-va scrieri sciințifice, pe care învĕțătorulŭ sĕ le pótă consulta, când cere trebuința, și cu ajutorulŭ cărora sĕ pótă redeștepta în memoria sa ideile întunecate de influințele timpului, sĕ delature lacunele, ce póte ar fi mai rĕmasŭ în cerculŭ cunoscințelorŭ sale, și peste totŭ sĕ țină pasŭ cu progresulŭ sciinței.

Lipsindŭ aceste isvóre, comunicările învĕțătorului către scolarii sĕi — de cum-va nu'lŭ va insufla duhulŭ sfântŭ, ceea-ce în timpulŭ nostru realistŭ este ceva greu de așteptatŭ — vorŭ deveni din ce în ce mai sece, mai serbede până când în urma urmelorŭ prelegerea lui va fi o pustiă nemărginită, fără arbori, fără verdeță și fără vre unŭ isvorŭ rĕcoritorŭ; unŭ tic-tac monotonŭ alŭ unui orologiu vechiu și ruginitŭ, numai bunŭ ca sĕ adórmă chiar și pe copiii cei mai deștepți și cei mai cu viață.

Mĕ va întreba însĕ cineva, pentru ce aceste cărți sĕ se afle tocmai în biblioteca scolară, și nu în biblioteca particulară a învĕțătorului?

Negreșitŭ, nu-i va părea rĕu nimĕnui, și cu atâtŭ mai bine va fi decă învĕțătorulŭ își va procura singurŭ scrierile mai susŭ amintite; avêndŭ însĕ în vedere salarisarea învĕțătorilorŭ noștri și desele lorŭ permutări dela unŭ locŭ la altulŭ, nu credŭ, că acésta va fi în tóte casurile cu putință. Afară de aceea învĕțătorii tineri (incepĕtori), cari au a acoperi din mica lorŭ remunerațiune o mulțime de trebuințe, ar rĕmânê pre multă vreme lipsiți de sprijinulŭ intelectualŭ ce l'arŭ putê găsi într'o bibliotecă școlară bine întocmită.

Va sĕ dică, în prima liniă biblioteca școlară trebue sĕ cuprindă scrierile de lipsă pentru învĕțătorŭ.

Dér nu este destulŭ numai cu atâta. Școlarii încă cerŭ și trebue sĕ primescă partea lorŭ. Biblioteca scolară are sĕ fiă pentru elevi o comoră prețiósă, care sĕ deștepte și sĕ țină pururea viu interesulŭ lorŭ pentru sciință; ea este menită sĕ completeze și sĕ consolideze cunoscințele lorŭ câștigate în clasă, este menită sĕ-i prepare pentru viața ulterióră și sĕ facă dintr'înșii nisce adevĕrați sprijinitori ai literaturei naționale.

Scriitorii noștri se plângŭ pe tóte tonurile și aprópe în fiăcare di, că intreprinderile lorŭ nu suntŭ sprijinite, că poporulŭ nostru este nepăsătorŭ față de literatura națională, că nu cetesce mai nimicŭ și că prin urmare intreprinderile cele mai folositóre și cele mai vrednice de sprijinulŭ obștescŭ după o scurtă durată trebue sĕ cadă, și astfelŭ intențiunile cele mai bune, silințele cele mai neobosite suntŭ paralisate de indiferentismulŭ „ca și înăscutŭ« alŭ poporului nostru.

Vina la acésta o pórtă în mare parte scólele nóstre.

In multe scóle de ale nóstre meșteșugulŭ cetitului se consideră încă și astădi ca scopŭ și nu ca mijlocŭ, și astfelŭ acéstă desteritate atâtŭ de importantă pentru viéța omenéscă, chiar câștigată într'unŭ gradŭ destulŭ de însemnatŭ, nu se folosesce după cuviință, ci după eșirea

---

FOILETONU.

SIRIUS.

I.

„Ce nebuniă!... Imaginĭ ceresci se ridică preste turla bisericei în vêrtejŭ așa de bizarŭ, tipuri palide și slabe resfirate printre ramii bradilorŭ s'apropie de mine urmate de-o simfoniă așa de melodică.

„Și óre ce viersŭ póte sĕ fiă acesta? Din ce fibre tremurate póte sĕ nască elŭ? E versulŭ unui spiritŭ ce din iadŭ se nalță spre cerŭ, fiind-că și a și'ngișitŭ osinda? E glasulŭ lebedei ce sbóră pe de-asupra capului meu, cântândŭ așa de dulce, așa de durerosŭ? O, scobóră-te, decă ești tu, scobóră te la vale, scobóră te pre pămêntŭ, scobóră-te și cântulŭ tĕu sĕ'mi insufle o nouă viéță, ér amintirile tale sfinte vecinicŭ sĕ planeze preste sufletulŭ meu......

„Ce nópte frumósă, ce ore dulci, ce aerŭ plinŭ de miresme! Dér vai! unŭ golŭ așa de mare simțescŭ în inimă! Lumea întrégă n'o sĕ lŭ pótă implea! Nu'mi trebuescŭ tesaurĭ, nu'mi trebuesce mărire. Averea și mărirea suntŭ trecĕtóre. Așŭ voi mai bine sĕ rĕmânŭ pururea în acéstă dulce singurătate, decă elŭ n'o sĕ mĕ scie că trăescŭ, n'o sĕ mĕ mai vedă!“.

Și din di în di Mariana slăbea, se usca, o stăpânea melancolia. Adese ori își era sieși spre greutate. Figuri deosebite de celea lumesci, ființe aeriane 'i se arĕtau diua și nóptea. Își bătea peptulŭ, își închidea ochii și stringêndŭ convulsivŭ din mâni se primbla pre lângă laculŭ din grădină. In golulŭ inimei sale nășteau atâtea simțiri sdrobitóre, atâta duioșie fără sfârșitŭ, așa durere fără seamĕnŭ! Ceriulŭ legăna milióne de stele. Pe câmpiele presărate cu brumă luna își vărsa palida sa lumină, când celea din urmă foi, tremurate de vêntŭ, cădeau pe pămêntulŭ rece.

Mariana în neglige, cu pĕrulŭ sĕu bogatŭ resfiratŭ preste umerii albĭ ca marmura, pășea rarŭ pe cărarea din grădină. Era așa bătută de gândurĭ sub impresiunea acestei nopți dumnedeesci! Ea sĕmĕna unei feciore ideală, sublimă.

II.

„Stați! Stați! Baremĭ unulŭ din voi sĕ stea! Numai până atunci până când unulŭ din voi, tu Sirius, deslipitŭ de chaos, desbrăcatŭ de nemurire și venitŭ aicia josŭ sĕ'ți potŭ alipi fruntea pe sinulŭ meu, sĕ'ți potŭ pipăi pleópa ta cerescă cu degetulŭ meu pămêntescŭ, sĕ te potŭ sĕruta odată, s'apoi......! Oh, ce fericire! Tu Sirius, tu care umbli fără de-a lăsa urme după tine, mai ușorŭ ca vêntulŭ și mai măreță cu luna! Cu câtŭ te departi mai multŭ, cu atâta cresce dorulŭ meu nebunŭ, și cu câtŭ ești mai susŭ și strălucesci mai cu mărire, cu atâta inima mea se sdrobește, sufere și piere. De multŭ am urîtŭ pămêntulŭ. Frumsețea lui pe lângă a ta e nimica. Numai acolo susŭ e adevĕrata viéță, numai acolo e fericire. Susŭ acolo, unde sĕ sorbŭ aerulŭ prin care treci tu, doră mi se va alina setea! Doră de acolo nu vei mai fugi, și decă va fi astfelŭ s'alergŭ după tine, sĕ spargŭ pe urmele tale universulŭ...... Curcubeele de nópte sĕ'ncoroneze frunțile nóstre și căutândŭ în josŭ la deșertăciunea lumii sĕ fimŭ cei mai fericiți! Sirius! Mariana te așteptă sĕ vii, s'o duci cu tine. Mariana umblă nebună după tine; privegheaz nopțile, plânge dilele, er' norii acoperŭ mărețulŭ tĕu ochiu, atunci oh! atunci schinteca iubirii tale se preface în fulgerŭ aflându-mĕ la ferĕstră, ascultândŭ durutulŭ groznicŭ alŭ mâniei tale..

. . . .

„Adi nu mai sunt decâtŭ unŭ suspinŭ durerosŭ, o duioșie întrupată, pre când tu Sirius, vai! departe ești! Legănatŭ pre puternica aripă a dumnedeirii, de seculi tu străbați, negurile reci ca mórtea, chaosulŭ îmbĕtrânit de povara milióneiorŭ de anĭ și nu'ți vine a crede că mĕ fericitŭ ai fi sĕ'ți alipesci fruntea pe sinulŭ meu, pe brațele mele. In mintea mea rêndŭ pe rêndŭ prindu-se tóte modele tale, și cu tóte acestea ea este așa de obscură. Cu mâni tremurândŭ aninŭ cea din urmă flóre pe sinulŭ meu și mĕ pierdŭ cu gândulŭ prin regiunile ce străbați tu. Am roșitŭ multe dăți de nebunia mea înaintea tribunalului minții; am tresăritŭ adeseori sub impresiunea ce mi-o faci tu când frumosulŭ tĕu tipŭ s'arată printre crengile teilorŭ tremurați de austrulŭ blândŭ și ușorŭ.

„Obosită de lunga veghere, singură în odaia mea și invitată de patulŭ móle și caldŭ stam pe scaunu'lŭ de lângă ferestră. Furată de somnŭ visamŭ că cerulŭ se

din șcólă a elevului, ca orĭ și ce deprindere lăsată în părăginire, perde din di în di totă mai multŭ din perfecțiunea sa, până ce în urma urmelorŭ evaporéză aprópe cu totulŭ.

Ca sĕ nu se întêmple astfelŭ, și ca desteritatea despre care e vorba, se se întrebuințeze conformŭ misiunei sale, învĕțătorulŭ trebue sĕ deștepte de timpuriu în elevii sĕi interesŭ față de cărțile folositóre, sĕ'i facă a simți o adevĕrată plăcere, când vorŭ lua în mână o carte românéscă bine scrisă, sĕ-i învețe a deosebi scrierile bune și folositóre de cele netrebnice seu chiar periculóse; cu unŭ cuvêntŭ, sĕ-i prepare de micĭ pentru timpulŭ, când vorŭ fi marĭ și vorŭ ave sĕ judece cu mintea lorŭ și sĕ se miște pe piciórele lorŭ.

Acestea tóte însĕ învĕțătorulŭ nu le va putea îndeplini, decă va fi silitŭ sĕ rĕmână numai și numai pe lângă cărțile, pe care copiii le întrebuințéză în prelegere, pe lângă manuale. (Va urma.)

Abrudŭ 14 Decemvre 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ! Atacatŭ fiindŭ în N-rulŭ 258 alŭ „Tribunei“, Te rogŭ, sĕ binevoesci a publica următórea mea apĕrare*) — fiindă că redacțiunea »Tribunei“ a aflatŭ de bine a concede insultarea mea în foia sa, der apĕrarea mea în contra tuturorŭ regulelorŭ equitabilitățeĭ și onestitățeĭ acum a doua óră a denegat'o:

Rolulŭ, pe care și-lŭ arogă și încă forte pe nedreptŭ și-lŭ arogă înțeleptulŭ „Cunctatorŭ“ din munții apusenĭ de a descăli, de a calumnia și de a trage în tină aprópe întrega inteligență română din munții apusenĭ, este rolulŭ brosceĭ din fabulă.

La unŭ astfelŭ de rolŭ arogatŭ nu este »Cunctatorulŭ« nicĭ îndreptățit și nicĭ chiămatŭ, nicĭ după puținătatea studiĭlorŭ sale, nicĭ după neînsemnătatea posițiunei sale sociale, nicĭ după purtarea sa morală și nicĭ după vada séu trecerea, pe care numai la pantofarulŭ Kendi și la unii *ejusdem farinae* și-a sciut'o câștiga.

Ca sĕ se scie bătărŭ aproximative, că cu ce erou am de a face, fără de a descrie de astă-dată persóna sa, fără de a aminti chefurile sale de prin casina Kulturegyletistilorŭ din Abrudŭ, voiu arĕta numai fapta sa cea mai recentă:

Când mai în anulŭ trecutŭ »Cunctatorulŭ“ în urma purtărei sale nu și-a putută căpăta numirea vre unuĭ postŭ, protopopulŭ Galĭ a fostŭ acela, care espunendu-se pentru densulŭ i-a câștigatŭ o bucată de pâne binișoră, er Cunctatorulŭ ca mulțămită pentru aceea și-a ținutŭ de datorință de a trage pe bine-facĕtorulŭ sĕu în tină, de a-lu designa în articlulu de mai susŭ de omŭ corumpibilŭ.

Este óre permisibilŭ, ca unŭ om de calibrulŭ »Cunctatorului“ sĕ calumnieze, sĕ blameze și sĕ tragă în tină după placŭ aprópe întregă inteligența română din munții apusenĭ?

Fost'a óre consultŭ, ca acuma, după ce abia s'au așeḑatŭ valurile certelorŭ personale dintre Românĭ în o parte a țĕrei, sĕ se dea prin publicarea articlului scandalosŭ și plinŭ de personalitățĭ a Cunctatorului ansă la noue certe și noue desbinărĭ între Românĭ?

Der sĕ revinŭ la lucrurile cu carĭ sunt inculpatŭ:

Cam la vre-o cincĭ sĕptĕmânĭ după alegerea sa, deputatulŭ Abrudului Boer Bela, voindŭ a da o cină »de adio“, m'a rugatŭ și pe mine sĕ iau parte la aceea, asigurându mĕ, că la aceea nu se va face nicĭ o politică.

Cerut'a vre unŭ interesŭ naționalŭ, ca sĕ nu iau parte la acea cină inofensivă? Fost'a consultŭ, ca sĕ i rĕspundŭ deputatului: »după ce tu eștĭ ungurŭ și deputatŭ«, așa eu cu tine nu voiu cina.

La acea cină a luatŭ parte mai multŭ decâtŭ jumĕtate din inteligența română din Abrudŭ, și la aceea ne-amŭ dusŭ numai după-ce întrebarea pusă, că óre nu lucrămŭ în contra intereselorŭ naționale, — s'a negatŭ din tóte părțile.

Cine voesce sĕ trădeze causa națională, acela, precum ușorŭ se póte »cunctatorulŭ“ informa dela unele neamurĭ de ale sale, lucră în ascunsŭ între patru ochĭ, der nu în convenirĭ publice.

Ce are de a face o cină simplă cu causa națională? în ce legăturĭ stă acea cină cu bătaia din piața Abrudului? cugetă „cunctatorulŭ«, că după-ce deputatulŭ se va fi săturatŭ la acea cină, se va fi umplutŭ și stomaculŭ haiducului, și acestŭ din urmă spre a face vre-o comoțiune de digestiune s'a vĕḑutŭ necesitatŭ de a se bate cu unŭ Românŭ? Dela unŭ individŭ ca »cunctatorulŭ« și astfeliu de conclusiunĭ suntŭ posibile.

Nu vede „cunctatorulŭ“, că prin enararea faptului și a doveditŭ lașitatea purtărei sale? căci unŭ erou ca dênsulŭ era datorŭ a se întrepune și a nu concede, ca Românulŭ sĕ fie pe nedreptŭ bătutŭ, seu dóră este dênsulŭ numai unŭ erou harnicŭ de a împroșca pe alții cu tină din tufă?

Afirmațiunea „cunctatorului«, cumcă eu așĭ fugi de totu ce e românescŭ, este o minciună.

Eu fugŭ numai de ómenii de nimica, de ómenĭ fără caracterŭ, carĭ de față te lingușescŭ luându-șĭ pălăria ér de dosŭ te calumniază, de ómenĭ semidocțĭ, și semi nebunĭ, fiă ungurĭ fiă românĭ, der de societatea română nicĭ-odată nu am fugitŭ.

Indată cu venirea mea la Abrudŭ m'am făcutŭ membru și încă unulŭ dintre cei mai regulațĭ plătitorĭ membrii ai casinei române și e lucru cunoscutŭ, că ajungêndŭ înainte de acésta cu vre-o câțiva anĭ casina în starea disolvărei, eu încă am fostŭ dintre acei puținĭ, carĭ i-am ajutatŭ sĕ trécă peste crisă.

E dreptŭ, că ocupatŭ fiindŭ, rarŭ cercetezŭ casina, der aceea, când voiescŭ sĕ mĕ ducŭ în casină? câtŭ voiescŭ sĕ stau acolo? este dreptulŭ meu personalŭ, peste care nu concedŭ nimĕnui, și mai puținŭ „cunctatorului“, sĕ dispună, și amestecarea nechiemată, ba neiertată în trebile personale ale altuia, este supremulŭ gradŭ alŭ impertinenței.

Afirmațiunea „cunctatorului«, că eu nu așŭ pute lipsi dela nimicŭ ce e ungurescŭ, e o mare minciună. „Cunctatorulŭ“, ca unu omŭ, căruia nu'i place sĕ aibă cuvêntulŭ din urmă are obiceiu de a'și replica.

Așteptŭ deci, ca „cunctatorulŭ“ în o astfeliu de replică sĕ arete fapte, sĕ enumere acele multe și momentóse convenirĭ unguresci, la carĭ așĭ fi luatŭ parte și care arŭ lăsa sĕ se conchidă, că eu m'așŭ afla așa de tare bine între ungurĭ, precum afirmă densulŭ.

Eu din parte-mĭ îmĭ rețiнŭ dreptulŭ la o astfelŭ de eventuală replică a rĕspunde în o duplică, în care apoi mĕ voiu ocupa mai pe largŭ cu persóna cunctatorului, și cu unele treburĭ ale sale și anume îmĭ rețiнŭ acestŭ dreptŭ din motivŭ, că deși nu prea am timpŭ de a mĕ îndeletni în personalitățĭ cu „conctatorulŭ“, sunt convinsŭ, că precum cânele numai atuncea scie de frică, de ă ilŭ bațĭ, așa și unii ómenĭ numai atuncea se vorŭ lăsa de personalitățĭ, décă se vorŭ convinge, că omulŭ e decisŭ a-i urmări — astupându și nasulŭ — chiar și în vizuina puturósă a personalitățilorŭ murdare.

Care va sĕ ḑică „cunctatorulŭ“ e de părere, că eu nu meritŭ încrederea națiunei, dér nicĭ măcarŭ a acelora în giurulŭ cărora mĕ mișcŭ.

Frumosă și înțeleptă părere!

Așĭ fi inconsolabilŭ, decă o astfelŭ de părere ar fi enunțat'o vre unŭ conducĕtorŭ seu vre unŭ fruntașŭ românŭ, seu barĕmŭ vre-unŭ omŭ de cevașŭ valóre, — părerea cunctatorului însĕ eu unulŭ o prețuescŭ mai puținŭ decâtŭ părerea cocișului meu.

Națiunea și amicii mei vorŭ sci, cui sĕ-șĭ dea încrederea și de sigurŭ nu au lipsă de părerea în modŭ impertinentŭ obtrusa a nimĕruia și mai puținŭ a cunctatorului.

Cea mai mare insultă însĕ, care m'a și îndemnatŭ la acestŭ rĕspunsŭ, este afirmațiunea cunctatorului, că eu așĭ fi unŭ omŭ care umblu cu doi banĭ în trei pungĭ.

După ce acéstă insultă până acuma încă nu mi-a făcut'o nimenĭ și după ce eu sub expresiunea unui omŭ cu doi banĭ în trei pungĭ înțelegŭ pe unŭ șarlatanŭ, pe unŭ omŭ de nimica, pe unŭ înșelătorŭ, și dupăce este datorința fiesce-căruia a demasca pe unŭ astfeliu de omŭ așa sunt decisŭ a subșterne incusa formală și astfeliu a-i da cunctatorului ocasiune de a dovedi, cumcă eu întru adevĕrŭ sunt unŭ șarlatanŭ.

Decă „cunctatorulŭ“ va dovedi acesta, atuncea da, mĕ voi șterge din lista membrilorŭ casinei române, nu mĕ voiu mai ține obligatŭ de a ajuta societatea română nicĭ moralminte, nicĭ materialminte, atuncea voiu face cunoscutŭ fruntașilorŭ de aicĭ, că nu pe mine, fără pe înțeleptulŭ „cunctatorŭ« sĕ-lŭ trimită la conferințele naționale române, atuncĭ voiu ḑice amicilorŭ mei, ca sĕ se ferescă de mine și sĕ recunoscă pe înțeleptulŭ „cunctatorŭ« de Lama celŭ mare.

Er décă „cunctatorulŭ“ nu va pute dovedi, că eu sunt unŭ șarlatanŭ, atuncĭ pretindŭ ca sĕ se pună odată pentru totdeauna capĕtă acelei procederĭ criminale prin care se atacă din tufă ómenĭ pacînicĭ în onórea lorŭ și se ținŭ în neliniște perpetuă.

Sunt firmŭ decisŭ a nu concede ca sĕ fiu insultatŭ pe nepedepsite.

Iosifŭ Crișianŭ,
advocatŭ.

*) Satisfăcêndŭ rugării de mai susŭ și dându i astfelŭ d lui advocatŭ Crișanu putința de a se apĕra, declarămŭ totodată că, nefiindŭ angajațĭ în acéstă afacere, lăsămŭ rĕspunderea în sarcina scriitorului. — Red.

Giurgeu-St. Miclăușŭ, 17 Decemvre 1887.

Domnule Redactoru! Încă cu ddto 20 Septemvre a. c. v'am comunicatŭ o mulțămită publică și dare de sémă despre contribuirile încurse în folosulŭ edificândei bisericĭ din Gyergyó-Szt.-Miklós, când însĕ d-lŭ Gregoriu Maiorŭ în 14 Noemvre îmĭ notificase, că comunicatele din cestiune nu se află între actele dela Redacțiune: cu deplină stimă din nou Vĕ rogŭ ca sĕ binevoițĭ a publica acum în prețuitulŭ D-Vóstre diarŭ: 1. Mulțămita publică; 2. Darea de sémă și mulțămita publică și 3. Apelulŭ, precum urmeză:

I Mulțămită publică.

Subscrisulŭ în numele parochienilorŭ mei, ca celorŭ mai fidelĭ supușĭ, îmĭ ținŭ de cea mai sântă datorință a'mĭ esprima în publicŭ simțĕmintele de cea mai adêncă supunere și profundă mulțămită Maiestății Sale Împĕratului și Regelui nostru apostolicŭ Franciscŭ Iosifŭ I., pentru-că grațiosŭ s'a înduratŭ pentru nou edificânda biserică gr. cat. din Gyergyó.-Sz.-Miklos din casseta'i privată a aplacida 100 fl. (una sută) v. a., rugândŭ pronia divină ca mulțĭ fericițĭ anĭ sĕ-i binecuvinte cu darurile sale ḑilele vieții, spre fericirea prea înaltei Case domnitóre, fericirea patriei, putêndu-se bucura fidelii supușĭ de preaînalta'i grație și părintésca'i generositate cu carea s'a îndatinatŭ în continuu a'i împărtși.

(Va urma.)

Mulțămită publică. Damele române din opidulŭ Huniădóra au arangiatŭ în 19 Noemvre a. c. unŭ balŭ, al cărui venitŭ curatŭ l'a destinatŭ pentru fondulŭ *„Reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Huniădórei.“*

Venitulŭ balului a fostŭ 65 fl. v. a., din care sumă subtrăgêndu-se chieltuielile de 34 fl. v. a., restulŭ de 31 fl. v. a. s'a transpusŭ la cassa reuniunei nóstre.

Din încredințarea comitetului reuniunei chitămŭ în publicŭ primirea acestei sume, și totodată ne împlinimŭ o plăcută datorință: esprimându-ne adênca nóstră mulțumită damelorŭ române din opidulŭ Huniădóra pentru darulŭ făcutŭ fondului reuniunei nóstre.

Deva, la 14 Decemvre 1887.

Augustŭ A. Nicóră — Secretarŭ alŭ reuniunei.

Anna Petco — Președinta reuniunei

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

VIENA, 19 Decemvre. — *Sub președința Maiestății Sale s'a ținutŭ unŭ consiliu de miniștri de o oră, la care au luatŭ parte și ministrulŭ președinte Tisza, ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu Bylandt-Rheidt, ministrulŭ honvedimei Fejervary și ministrulŭ landwehrului Welserheimb.*

Adĭ va ține ședință consiliulŭ Corónei.

Pentru desbaterea obiectului au ținutŭ toțĭ miniștrii după amédĭ o conferință de trei ore. Ministrulŭ Tisza a conferitŭ de repețite orĭ cu Kalnoky.

DIVERSE.

Apropierea cimiteriilorŭ nu este periculósă sănĕtății. — Acesta o afirmă unŭ renumitŭ profesorŭ de igienă, Dr. Pettenkofer din München. Étă ce ḑice: „Cu câtă credulitate se căutau odinióră causele marei mortalitățĭ în gropile reposațilorŭ și în cimitere. De când s'a examinatŭ mai acuratŭ apa, aerulŭ și pămêntulŭ din cimiterii și s'a studiatŭ mai esactŭ mortalitatea din apropierea lorŭ, au începutŭ sĕ fiă ómenii de alte părerĭ. Apa din fântânĭ, săpată în cimiterii, de regulă este cu multŭ mai curată, decâtŭ apa din fântânĭ, care se află în locurĭ locuite de cei vii. S'au bătutŭ în diferite cimiterii din Parisŭ țevĭ în pămentŭ, și s'a aspiratŭ aerulŭ din morminte și totdéuna s'a constatatŭ, că acestŭ aerŭ este liberŭ de micro-organisme și bacterii. Profesorulŭ Hoffmann și Siegel din Lipsca cu ocasiunea întrunirei societății germane pentru igienă publică, care a avutŭ locŭ acum câțiva anĭ în Viena, au comunicatŭ spre uimirea multora, ca resultatŭ alŭ cercetărilorŭ lorŭ, cumcă nu s'a putută constata din partea nicĭ unui cimiterŭ din Sacsonia, că ar fi avutŭ în vre-o direcțiune o influență rea asupra salabrității publice. — »Mes. rom.«

***

O împăcare în Sardinia. — Dumineca trecută s'a făcutŭ la Bitti, în Sardinia, una din acele ciudate împăcărĭ (pacĭ) carĭ, în Corsica ca și 'n Sardinia, stinge urile seculare, sĕlbatice și neîmpăcate. Acéstă împăcare a fostŭ serbată la Bitti între familia Morras Contu, Barrai Calvisi și Deloger. În fața prefectului provinciei și a subprefectului din Nuoro și a tuturorŭ celorlalte autoritățĭ se întruniră în biserica Miracolului toțĭ bărbații și tóte femeile, carĭ compuneau cele douĕ familii, și înaintea preotului, înaintea lui Christŭ, pronunțară formula sacră de iertare, îmbrățișându se unii pe alții. Toțĭ cei ce asistau la acestŭ spectacolŭ mișcătorŭ aveau lacrĕmile în ochĭ, căcĭ acéstă împăcare punea capĕtŭ unorŭ urĭ neîmpăcate, carĭ dedeseră nascere la nisce fapte sângeróse de rĕsbunare. În urma acestei ceremonii de împăcare s'a datŭ unŭ mare banchetŭ la care au luatŭ parte toțĭ membrii celorŭ douĕ familii și unŭ mare numĕrŭ de amicĭ.

---

deschide. Pe-o scară aurită tu scoborai așa de măreță, așa de gingașă spre mine, ca unŭ îngerŭ alŭ meu! La vederea sfântului tĕu chipŭ mi-se împăingenau ochii, mi-se clătinau creerii ér inima sdrobită de lunga suferință renășcea sub farmeculŭ și căldura raḑelorŭ tale. Tu Sirius, tu copilŭ desmierdatŭ alŭ negurilorŭ, preschimbatŭ într'unŭ tênĕrŭ păstorŭ, cu ochii tĕi marĭ și negri, cu plete lungĭ și moi ca mătasea întindeai brațele spre mine. Eu tremuramŭ înaintea ta. Îmĭ vorbeai de nemurire, de regiunile locuite de tine, de turma ta colo de susŭ, de stelele cerului ce'n medŭ de nópte se prefacŭ în fecióre și la simfoniile sferelorŭ întindŭ o horă așa de măreță! Ce privelisce dumneḑeéscă! Sub impresiunea înfățișării tale, vedeam cerulŭ scoborându-se'n josŭ, sórele călcândŭ pămentulŭ și pribegindŭ prin văi; er noi, noi Sirius, îmbrățișațĭ cum eramŭ, mână'n mână, gură'n gură ne adăpamŭ ca douĕ turturele, ne priviamŭ așa de cu duioșie, câtŭ inimile nóstre erau una, sufletele nóstre unulŭ. Astfelŭ cum eramŭ ție'țĭ cresceau aripĭ din seninŭ și pe brațele tale sburai cu mine prin regiunĭ aerine. Milione de anĭ sĕ fi sburatŭ, mi-ar fi părutŭ o singură clipă; universulŭ sĕ-lŭ fi străbătutŭ, păratu mi-ar-fi unŭ petecŭ de locŭ, căcĭ tu Sirius eștĭ pentru mine dătătorŭ de viéță și născĕtorŭ de mórte........! Dorile pipăiau vêrfurile stâncilorŭ. Noi ne-amŭ despărțitŭ, der nu cu inimile, ci cu ochii. Am privitŭ încă odată spre tine și simțiamŭ atuncĭ că eu sunt Mórtea și tu Viața!“.

(Va urma).

☛ *Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.*

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 50	Bonurĭ croato-slavone	—.—
Rentă de hârtiă 5%	72 65	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	112 50	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	100 —	Renta de hârtiă austriacă	79.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109 —	Renta de arg. austr.	76 65
Bonurĭ rurale ungare	100.—	Renta de aurŭ austr.	105 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—	Losurile din 1860	129.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	98 —	Acțiunile băncei austro-ungare	860 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	98 —	Act. băncei de creditŭ ung.	272.—
Bonurĭ rurale transilvane	100.—	Act. băncei de creditŭ austr.	270.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 01
		Napoleon-d'orĭ	10 02
		Mărcĭ 100 împ. germ.	62.10
		Londra 10 Livres sterlinge	126.55

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Decemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93½	94½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2 03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 18 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote romànescĭ	Cump.	8.43	Vênd.	8.46
Argint românesc	»	8.40	»	8.43
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.28
Imperialĭ	»	10.26	»	10.28
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	108 50	»	109.50
Discontulŭ	»	6½—8% pe anŭ.		

Nr. 13,166—1887.

Publicațiune!

Neaprobându-se de către representanța comunală orășenéscă resultatulŭ pertractărei de oferte ținută în 23 Noemvre a. c. asupra arendărei dreptului, ce ce compete comunei orășenescĭ Brașovŭ în încassarea banilorŭ de statutŭ și competințilorŭ de têrgŭ, se va ținea spre acestŭ scopŭ **Marțĭ în 27 Decemvre a. c.** o nouă pertractare de oferte asupra amintitului dreptŭ, care se arendéză numai pentru perioda din 1 Ianuarie până la 31 Decemvre 1888.

Spre acestŭ scopŭ se provócă toțĭ amatorii, ca până în 27 l. c. înainte de prândŭ 11 óre, să-șĭ aștérnă la oficiolatulŭ economicŭ orășenescŭ ofertele scripturistice și sigilate, cărora are sĕ se alăture 10% din arenda anuală oferată. Deschiderea comisionară a ofertelorŭ se va ținé la 11½ óre înainte de prândŭ a aceleiașĭ ḑi.

Ofertulŭ trebue sĕ conțină dechiarațiunea, cum că oferentului i suntŭ cunoscute condițiunile de oferte și arendă și că se supune lorŭ pe deplinŭ. Totŭ în ofertŭ are sĕ se amintéscă în cifre și litere suma de arêndă, ce se oferă pe anŭ.

Condițiunile de oferte și arêda se potŭ până în ḑiua pertractărei de oferte, examina la ficiolatulŭ orășenescŭ economicŭ în decursulŭ órelorŭ de oficiu.

Brașovŭ, în 15 Decemvre 1887.

1—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Tiporafia ALEXI, Brașovŭ.